

ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PODLE JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ PEDAGOGICKÁ INTERVENCE

Pedagogická intervence u písemné a ústní zkoušky
pro žáky se sluchovým postižením v oboru vzdělání
29-51-E/01 Potravinářská výroba, zaměření **Cukrářské práce**

- Metodická informace pro školy
- Příprava na závěrečnou zkoušku a pedagogická intervence

Autorka metodického materiálu a realizátorka:

Bc. Eva Pakandlová
SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené
Holečkova 4
150 00 Praha 5 – Smíchov
<http://www.skolaholeckova.cz/>

KLÍČOVÁ SLOVA:

Část A.: Závěrečná zkouška v oborech středního vzdělání s výučním listem, přímá pedagogická intervence, písemná zkouška, středně těžké mentální postižení, dysgrafie, individuální přístup, zapisovatel u závěrečné zkoušky, nácvik a simulace písemné zkoušky.

Část B.: Závěrečná zkouška v oborech středního vzdělání s výučním listem, přímá pedagogická intervence, ústní zkouška, středně těžké mentální postižení, porucha řeči – koktavost (balbuties), zvýšená nervozita a senzibilita, tréma, individuální přístup, nácvik ústního projevu v přítomnosti více lidí, osobní podpora žákyně v průběhu zkoušky.

STRUČNÁ ANOTACE:

Část A.: Přímá pedagogická intervence při přípravě na písemnou zkoušku pro žákyni se středně těžkým mentálním postižením a silnou dysgrafií.

Část B.: Přímá pedagogická intervence při přípravě na ústní zkoušku i v průběhu zkoušky pro žákyni se středně těžkým mentálním postižením a silnou poruchou řeči.

KONTEXT:

SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené má dlouholetou tradici. Vznikla z původního Ústavu pro hluchoněmé, a je umístěna v nádherném areálu zahrady Kinských na Smíchově (dnes Holečkova ulice); budova školy byla slavnostně otevřena 28. února 1902. Při škole je zabezpečeno ubytování a stravování i pro mimopražské žáky, což velmi napomáhá ke vzdělávání žáků se sluchovým postižením v celé České republice. Základním cílem školy je v nejvyšší možné míře dosáhnout toho, aby cit.: „absolventi školy byli schopni samostatně existovat ve slyšící společnosti a odpovídajícím způsobem se do ní začlenili.“ Tomuto cíli je přizpůsobena jak metodika vzdělávání, tak i stabilizovaný pedagogický sbor, všichni pedagogičtí pracovníci jsou plně kvalifikovaní odborníci pro práci s dětmi se sluchovým postižením. Ve škole pracují i sluchově postižení učitelé a asistenti.

Škola mj. nabízí žákům širokou škálu oborů středního odborného vzdělání s výučním listem:

Obory kategorie H:

29-54-H/01 Cukrář

65-51-H/01 Kuchař-číšník, ŠVP Kuchař

29-53-H/01 Pekař

33-59-H/01 Čalouník, ŠVP Čalouník a dekoratér

39-41-H/01 Malíř a lakýrník

23-51-H/01 Strojní mechanik

Obory kategorie E:

29-51-E/01 Potravinářská výroba, ŠVP Cukrářská výroba

65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby, ŠVP Kuchařské práce

33-56-E/01 Truhlářská a čalounická výroba, ŠVP Čalounická a truhlářská výroba

36-57-E/01 Malířské a natěračské práce, ŠVP Malířské a natěračské služby

31-59-E/01 Šití oděvů

CÍL:

Cílem tohoto příspěvku je předložit učitelům metodický příklad přímé individuální pedagogické intervence při přípravě i realizaci písemné zkoušky (část A) a ústní zkoušky (část B). Jedná se o dva kazuistické příběhy, realizované třídní učitelkou žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními (PPO), které umožnily těmto žákům úspěšně zakončit vzdělávání a dosáhnout vyučení v oboru navzdory jejich těžkým handicapům.

REALIZACE:

Závěrečná zkouška v oborech středního vzdělání s výučním listem žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními se uskutečňuje v souladu s § 16 odstavce 2, bodu c školského zákona v platném znění, který uvádí, že podpůrná opatření spočívají mimo jiné v: „úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání“.

Podle metodických pokynů k realizaci závěrečné zkoušky podle jednotného zadání u žáků s PPO, je stanovení konkrétních podmínek průběhu závěrečné zkoušky vzhledem k typu a stupni zdravotního postižení žáka a jeho vzdělávacích potřeb v kompetenci ředitele školy.

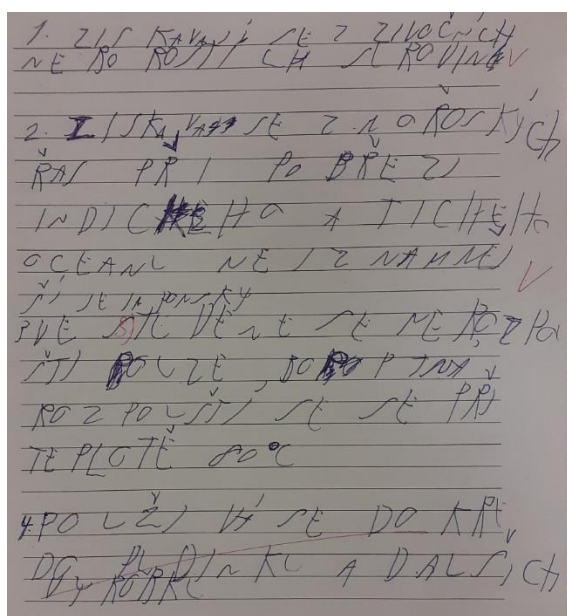
Vlastní opatření navrhuje učitelé, kteří žáka vzdělávají a znají jeho individuální potřeby. Vycházejí přitom z doporučení školského poradenského zařízení (v případě, že žák má přiznan alespoň 2. stupeň PPO). Následující příklady dobré praxe podávají námět, jak na to:

Část A.: Individuální přímá pedagogická intervence u písemné zkoušky

Žákyně studující obor 29-51-E/01 Potravinářská výroba, zaměření Cukrářské práce na Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Holečkova 4, v prodlouženém studiu.

Na vlastní žádost opakovala třetí ročník z důvodu velké absence praktické výuky v covidové době. Je to dívka trpící středně těžkou LMR. V souběhu s postižením trpí i silnou dysgrafií.

Píše takto:

Tato studentka je velmi pilná a učenlivá, ale bylo jasné, že nemůže zvládnout při svém postižení písemnou závěrečnou zkoušku.

Nedalo se uvažovat o tom, že by písemnou zkoušku zapisovala na PC, neboť její postižení je pro ni natolik omezující, že na PC píše pouze velkými písmeny a velmi pomalu, takže by v žádném případě nestihla splnit časový limit, ani kdyby jí byl prodloužen.

Jako její třídní učitelka a zároveň učitelka praktického vyučování a předmětu Suroviny jsem doporučila dodatečné vyšetření pracovníky speciálně pedagogického centra, kde je studentka vedena, aby posoudili stupeň dysgrafie, a bude-li to možné, vydali doporučení, které by umožnilo žádat ředitele školy o osobu zapisovatele u písemné závěrečné zkoušky. Po vyšetření bylo studentce vydáno doporučení, aby u písemné zkoušky měla zapisovatele.

Osobou zapisovatele bývá pedagog, který dotyčnou studentku nevyučuje žádnému předmětu, a je proto nestranný.

Žádost studentky byla ředitelem školy kladně posouzena a potvrzena. Jako zapisovatelka byla určena pedagožka, která tuto studentku za celé čtyři roky nevyučovala v žádném z předmětů. Současně byla určena ještě jedna nestranná pedagožka jako přísedící u této písemné zkoušky, aby kontrolovala a potvrdila absolutní nestrannost zápisu.

V rámci přímé pedagogické intervence proběhla měsíc před konáním závěrečných zkoušek simulace, při které probíhalo vše jako u písemné závěrečné zkoušky. Žákyni byly samozřejmě zadány náhradní otázky, v žádném případě nemohlo dojít k prozrazení zkušebního tajemství, neboť u písemných zkoušek v řádném termínu je každému žákovi vygenerováno jedinečné téma. Dívka si tak mohla vyzkoušet, jak bude zkouška probíhat, zvyknout si na nastalou situaci, a tím se zbavit nervozity. Tento nácvik proběhl za účasti žákyně, zapisovatelky a přísedící. Vše proběhlo v pořádku a žákyni to velmi pomohlo.

U písemné zkoušky v řádném termínu proběhlo vše dle nastavených pravidel a regulí.

Jelikož v tomto ročníku absolvovalo závěrečnou zkoušku šest žáků zaměření Cukrářské práce, musela být vyčleněna pro žákyni samostatná učebna, kde zkouška se zapisovatelem proběhne. Hlasitý diktát žákyně zapisovatelce by totiž samozřejmě ostatní vyrušoval.

Žákyně ke zkoušce přistupovala bez bázně, protože se ocitla v již vyzkoušené situaci a písemnou zkoušku perfektně zvládla s výsledkem chvalitebně.

Jak výsledný zápis vypadá, je vidět na fotografii:

Zápis ze zkoušky

Úkol č. 1 2 body

Uveďte charakteristiku cukrářských koláčů.

JSOU KULATE, HRANATE, HRÍZBOVÉ, MAJÍ RŮZNOU NAPLŇ, RŮZNÉ ZDOBENÍ A POSYP (DROBENKA) JE SLADKÝ ZDOBENÝ, MANDLE, ROZINKY, NAPLNE - TVRDÁ, POVIDLA, MAK, OŘECHOVA, JABLEČNA, MARMELÁDA. PO UPEČENÍ OKRAJ KRÁSNĚ DO ZLATOVA. KOLÁČ JE POCUKROVANÝ, POTIRÁME MÄSLEM PO UPEČENÍ, PŘED PEČENÍM SE POTIRAJÍ VEJCEM, DELÁME RAZIDLEM.

Úkol č. 2 8 bodů

Popište způsob tvarování a pečení cukrářských koláčů.

Z KYNUTEHO (případně ~~ne~~) ^{TESTA} UDELAJTE KLONKY (množina byl
 máme mlku) PAK ZPRACUJTE DO KULICEK DŮMĚ NA PLECH S
 PAPIREM, NECHAJTE VYKYHNOUT PO VYKYNUTÍ VEJCI RAZIDLO
 PŘEDRŽÍM DO MOUKY A UDELAJTE DULEK V KULICE (VYRAZÍTE)
 DAŤ HE TAH NAPLŇ NA PEČENÍ (SACKEM) A NA VRCH DAŤ TO ZDOBENÍ
 A POSYP DROBENKOU, POMAZU CELÝMI VEJCI, NECHAJTE VÍCE
 NAKYNOU RASTAVÍ HE TROUBU A KOLÁČKY PEČEME 300 NA 160 C
 ZLATYHOHNĚDE UPEČENÉ KOLÁČKY VYNDÁME Z TROUBY NECHAJTE
 VYCHLADNOUT ROVŇAJE DO KRABIC PŘÍPADNĚ CUKRUJEME NEBO
 POMAZÁJEME MÄSLEM.

Úkol č. 3 3 body

Popište způsoby dohotovení cukrářských koláčů.

VIZ ODPOVĚD V ÚKOLU Č. 2 + VAŽÁME KOLÁČE NEBO PRAŽSKÉ
 KOLÁČE → plněný tvarovan a pud. ngony m ku nem, koláč,
 nahon - DROBENKA krajů a NA TROJHELNÍKY CUKROVANÝ
 MOUCKOVÝM CUKREM.

Část B.: Individuální přímá pedagogická intervence u ústní zkoušky

Při ústních závěrečných zkouškách je na naší škole poskytována všemožná podpora.

Žákyně, o které píší, končila studijní obor 29-51-E/01 Potravinářská výroba, zaměřené Cukrářské práce, na Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené Praha 5 Holečkova 4, v prodlouženém studiu ve čtvrtém ročníku. Poslední ročník opakovala na vlastní žádost z důvodu oslabené výuky v době Covidu.

Dívka je slyšící s LMR. Její postižení se mimo jiné projevovalo silným zadržáváním a koktáním v ústním projevu. Tato vada se projevovala zvláště ve stresových situacích, což ústní závěrečná zkouška bezesporu je.

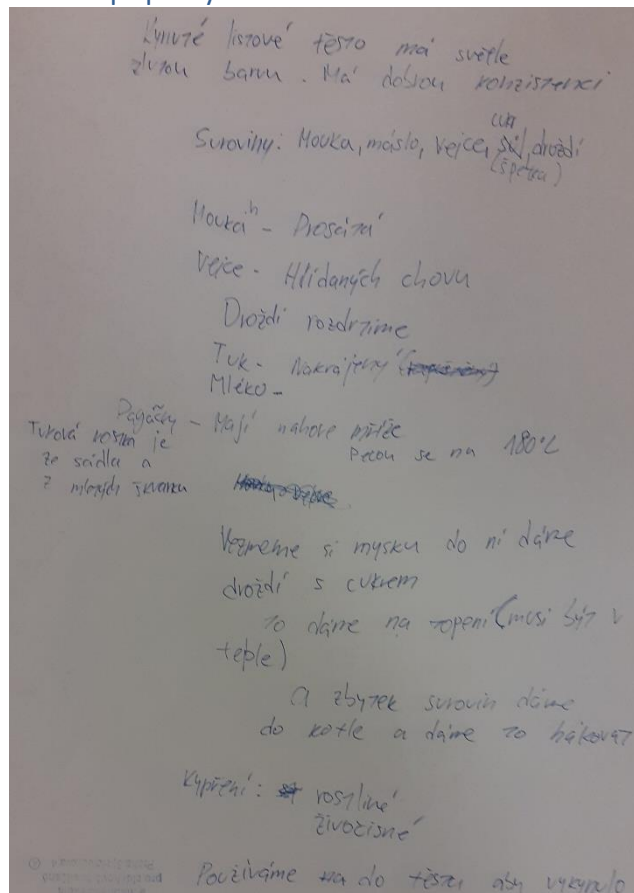
Žákyně je velmi manuálně zručná a učenlivá. Praktickou závěrečnou zkoušku zvládla na výbornou jako nejlepší z ročníku a její písemná zkouška byla hodnocena chvalitebně. Jakmile ovšem došlo na ústní projev, propadla panice a z nervozity začala silně zadržávat, koktat. Nakonec propadala pláči a neschopnosti dostat ze sebe jakékoliv souvislé slovo.

V rámci přímé pedagogické intervence jsem s ní jako její třídní učitelka a zároveň i učitelka předmětu Suroviny a praktického vyučování pravidelně nacvičovala ústní projev během celého studia. V posledním pololetí jsem přidávala na intenzitě a zvala k našemu nacvičování i kolegy z pedagogického sboru, aby si zvykla na přítomnost více dospělých osob, jelikož zkušební komise má pět až šest osob. Žákyně si postupně přivýkala na situaci a navyšovala odvahu a schopnost mluvit nahlas před více lidmi.

V den ústní závěrečné zkoušky byla velmi nervózní, proto přispěla k realizaci zkoušky i mírná

podpora od školní psycholožky, která dívku uklidňovala, než se ke zkoušce dostala. Na vlastní žádost jsme jí umožnili jít ke zkoušce jako poslední, aby již za ní nebyl žádný další žák „na potítku“ a ona se nebála mluvit. Žákyně si vylosovala otázku a vytvořila si přípravu v jednoduchých bodech.

Ukázka přípravy.

Zkušební komise byla o jejím problému informována předem, takže nikdo ze zkoušejících na žákyni nespěchal a nenutil ji k rychlé odpovědi.

Zpočátku žákyně sice velmi potichu odpovídala, ale asi v polovině zkoušky dospěla její nervozita vrcholu a začala se zakoktavat a viditelně propadat panice.

V tuto chvíli nezbylo nic jiného než uplatnit, byť nestandardní, ale lidský přístup: Jelikož jsem ji znala a provázela studiem čtyři roky, věděla jsem, na co v těchto chvílích reaguje a jak ji podpořit. Posadila jsem se vedle ní, chytila ji za ruku, abych jí dodala odvahu. Zvolená metoda zabrala a dívka absolvovala ústní závěrečnou zkoušku s hodnocením chvalitebně.

U této zkoušky byl zvolen značně odlišný přístup. Ale pokud je žákům, o kterých víme, že vědomosti mají, jen je nedokáží prezentovat tak, jak je běžné, a kteří se potýkají s takto výrazným zdravotním problémem, poskytnuta nestandardní pedagogická podpora, a tu jim poskytneme, je kladný výsledek téměř zaručen.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném vzdělávání (školský zákon) v platném znění

Foto – webové stránky školy, vlastní materiály autorky

